



Mocca, het Amsterdamse kenniscentrum voor cultuureducatie, verbindt kinderen en cultuur in opdracht van de gemeente Amsterdam, zodat kinderen hun creativiteit kunnen ontwikkelen. Mocca adviseert bij beleidsvorming binnen en buiten Amsterdam, zorgt voor vervoer, scholing, onderzoek, dialoogsturing en innovatie in cultuuronderwijs, en heeft daarmee een scharnierfunctie op het snijvlak van cultuur en onderwijs. Zij blijft daarbij niet op afstand. Zo komen onderwerpen als burgerschap en kansgelijkheid aan de orde en vraagstukken over diversiteit, culturele identiteit en positionering van culturele instellingen. Mocca heeft een relatief kleine kern van betrokken medewerkers en een groot netwerk van zelfstandige specialisten. Mocca realiseert haar maatschappelijke doelstelling en opdracht op een duurzame en verantwoordelijke wijze.

2 Bestuursverslag

Dit alles kenmerkte 2019,
Cultuurbus,
Leergemeenschap
kansgelijkheid,
Vooruitblik 2019, Financieel
resultaat, Risicoanalyse,
Personeel, Verslag Raad
van Toezicht, Bestuursvorm,
Leden Raad van Toezicht,
Culturele Diversiteit,
Kengetallen



Cultuurblogger Naniki, Stedelijk Museum, Carlos Morales

Bestuursverslag

Dit alles kenmerkte 2019

Verkenningen met scholen en culturele instelling naar wat samen beter kan in 2021-2024, onderzoek en aanzet van een pilot voor cultuurcoaches. Het voorlaatste jaar van de Cultuureducatie met Kwaliteit-leerlijnenLabs. Alliantievorming in het culturele veld met subsidie van Cultuureducatie met Kwaliteit met dans en theaterinstellingen en met een groep erfgoedinstellingen en scholen, presentaties in Istanbul en Praag. Een eerste leergemeenschap met deelnemers uit onderwijs en cultuur. Uitgave cultureel divers kinderboek en reizende tentoonstelling in 5 locaties OBA. Werkbezoek minister van Engelshoven OCW over cultuureducatie in grote steden, samen met KCR en Cultuurschakel. Een maand van de cultuureducatie met de Kunst van Techniek als thema en NEMO als partner. 33 Workshops, meetups, masterclasses en andere bijeenkomsten voor deskundigheidsbevordering. Een enquête onder vo-docenten naar de effecten van het Basispakket op brugklasleerlingen. Analyse van de benadering van schoolbesturen. Coldcase-onderzoek naar de scholen die extra advies nodig hebben. Scholen en culturele partners bijeenbrengen en adviseren. Leerkrachten en ICC'ers die met Mocca samenwerken en ondanks het tekort aan leerkrachten zich blijven inspinnen voor de ontwikkeling van creativiteit van hun leerlingen, elke dag opnieuw.

- Dit alles kenmerkte 2019.

De gemeente Amsterdam investeert samen met het Rijk fors in cultuureducatie. De ambitie van de gemeente is dat alle kinderen in Amsterdam hun creativiteit kunnen ontplooiën door een in het curriculum verankerd aanbod van kunst en cultuur onder schooltijd. Bijdragen aan het realiseren van die ambitie is de missie van Mocca als kenniscentrum.



© Ada Nieuwendijk

Werkbezoek minister van Engelshoven ism KCR en Cultuurschakel

Met het Basispakket voor Kunst en Cultuureducatie en de LeerlijnenLabs die gefinancierd worden door de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, hebben zo'n 81 procent van de basisscholen per eind 2019 leerlijnen in uitvoering of in ontwikkeling in twee kunstdisciplines. De Labs hebben tot voorbeeld stellende samenwerkingen geleid, zoals de meerjarige samenwerking tussen het Stedelijk Museum en de Openbare basisschool Oscar Carré en de opzet van een leerlijn burgerschap en slavernijverleden op een school in Zuidoost.

In 2019 kampen Amsterdamse scholen met een groeiend tekort aan leerkrachten. Kunst- en cultuuronderwijs krijgt daardoor een lagere prioriteit.

Mocca vindt dat lesvervangende cultuureducatielessen door bevoegde vakdocenten een waardevolle bijdrage kunnen leveren om lesuitval tegen te gaan, zeker als die lessen aansluiten bij het cultuurbeleid van de school.

Het lerarentekort heeft er niet toe geleid dat er minder aandacht is voor de vele bijeenkomsten die Mocca voor het veld organiseert. Mocca zorgt er dan ook voor dat haar programma goed aansluit bij de wensen van het veld. Wel zeggen scholen na aanmelding iets eerder af. Door de professionaliseringsslag die is gemaakt in de communicatie rondom bijeenkomsten kan die tendens deels worden ondervangen. Er worden tijdig herinneringsmails gestuurd, er is een afmeldprocedure en soms is er een wachtlijst met personen die als er afmeldingen zijn alsnog een uitnodiging krijgen.

Het lerarentekort is wel merkbaar in het verloop van de Mocca Cmk- LeerlijnenLabs. Scholen die in 2018 een intentieverklaring hebben getekend besluiten in 2019 pas op de plaats te maken. Hierdoor ontstaat weliswaar ruimte voor andere scholen, maar het wegvallen van scholen die eerder waren aangehaakt is een punt van zorg.

Mocca heeft de eigen advisering goed onder de loep genomen. Door opnieuw een analyse van alle scholen te maken, kunnen scholen op een andere manier worden benaderd. Sommige scholen hebben minder aandacht nodig. Bij die scholen is er sterk beleid, dat ook wordt uitgevoerd, er zijn vakdocenten voor een of meer kunstdisciplines en er is draagvlak in het team. Andere scholen lukt het niet om het beleid dat ze hebben gemaakt uit te voeren. Er is een slecht rapport van de onderwijsinspectie, veel wisselingen door leerkrachten die zich kort aan de school verbinden, geen vak-

KOM NAAR DE FEESTELIJKE BOEKPRESENTATIE IN DE OBA

zondag 10 februari, 15.00 uur

De leukste les

door Peggy Brandon & Mylo Freeman





'Met 'De leukste les' is er een prentenboek met tekeningen van alle stadsdelen, waar kinderen zichzelf in kunnen herkennen.'

- Naniki, jongeren cultuurblogger en Martin Berendse, de directeur van de OBA, nemen het eerste exemplaar in ontvangst.
- Mylo Freeman komt met inkt en penselen.
- De eerste 50 bezoekers krijgen een gratis exemplaar van het boek.

Zondag 10 februari 2019 | 15.00 uur | OBA, Westerdokskade 134




© Mocca

docenten en soms is er ook geen ICC'er en is de ouderbijdrage laag. De scholen maken wel gebruik van de muzieklessen en hebben incidenteel een les in een andere kunstdiscipline of een tekenles op de school. Door een gericht cold-casebeleid weten we dat voor deze scholen een doorgaande leerlijn niet haalbaar is. Wel kunnen er externe vakdocenten naar de school worden gehaald en kan met de Cultuurbus een programma op locatie worden bezocht. Mocca geeft daarin adviezen en ondersteunt die scholen actief en biedt zo praktische oplossingen.



Congres Cultuureducatie in Amsterdam, de Kunst van Techniek

Doordat de website is vernieuwd is de communicatie met scholen verbeterd. Aanmeldingen voor deskundigheidsbijeenkomsten kunnen rechtstreeks via de website worden verwerkt en er is ruimte voor interviews met culturele smaakmakers en blogs. De meest opmerkelijke blogs zijn die van onze cultuurblogger Naniki. In een van de blogs zegt ze tegen haar vriendin over de jeugdopera die ze net samen hebben gezien: Welk cijfer zou je geven? (de vriendin) Een 8,5.'

Naniki: Ik zou hem ook aanraden. Hij is superleuk. Ik zou je ook aanraden om te gaan als je nog nooit opera hebt gehoord want dat kun je hier heel goed leren.

Peggy Brandon
Directeur-bestuurder

Mocca-CmK-LeerlijnenLabs

De Mocca- CmK-LeerlijnenLabs hebben de afgelopen jaren voor een sterke impuls gezorgd in de ontwikkeling van leerlijnen. Criteria voor een leerlijn zijn: minimaal twee of drie jaren in opeenvolgende groepen, minimaal drie jaar doorlopen. Er moet een opbouw van kennis en vaardigheden zijn conform het leerplankader van SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling). Een leerlijn kan verschillende vormen hebben: wekelijkse lessen, lessenseries, programma's, projecten, mengvormen daarvan, waarvoor ook voor specifieke locaties kan worden gekozen.

Stedelijke agenda en Proeftuin Cultureel Vermogen

Samen met het Amsterdam Museum, Muziekschool Amsterdam en de Openbare Bibliotheek Amsterdam maakt Mocca een aanzet voor een stedelijke agenda voor cultuureducatie op basis van het gedachtegoed Cultureel Vermogen. Met deze partners neemt Mocca hiermee verantwoordelijkheid voor toegankelijkheid, participatie, pluriformiteit en kwaliteit van het culturele proces in onze stad.

De partners hebben de verkenningen die de gemeente Amsterdam met het Amsterdams Fonds voor de Kunst en Mocca in drie stadsdelen heeft georganiseerd, gebruikt voor de stedelijke agenda.

De uitkomsten

1. meer langdurige samenwerking tussen scholen en culturele partners
2. meer dialoog tussen scholen en culturele partners over de inhoud van cultuureducatief aanbod
3. meer kennisdeling
4. meer aandacht voor de achtergrond van leerlingen

Met deze uitkomsten is aansluiting gezocht bij het begrip Cultureel Vermogen

- Mensen hebben culturele vermogens (capabilities) nodig.
- Het verwerven van die vermogens gaat niet vanzelf: er zijn praktische, sociaaleconomische en culturele barrières die daaraan in de weg staan. We zien dat die barrières eerder hoger dan lager worden.

- Er is organisatiekracht nodig om die drempels te slechten.
- Het organiseren van de beschikbaarheid van culturele vermogens voor alle jonge mensen is de belangrijkste opgave van cultuureducatie in de moderne, pluriforme samenleving.

Ondertussen heeft het onderwerp Cultureel Vermogen de belangstelling opgewekt van een aantal landelijke partners waaronder het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) en het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP). De Amsterdamse partners zijn door de belangstelling van landelijke partners onderdeel geworden van een landelijke pilot: de Proeftuin Cultureel Vermogen. Aan Mocca en Muziekschool Amsterdam is een gezamenlijk budget toegekend om de pilot uit te voeren. Binnen de landelijke Proeftuin organiseert Mocca een leergemeenschap waarbij inclusie en cultureel vermogen worden onderzocht. Dr. Artie Ramsodit ontwerpt de inhoud van de leergemeenschap aan de hand van een actie-onderzoek. Muziekschool Amsterdam heeft een eigen project binnen de pilot en Mocca zoekt verbinding met passende programma's van het Amsterdam Museum, zoals vrouwen van West, en met programma's van de Openbare Bibliotheek zoals het Huis van alle Talen. De opzet van de landelijke Proeftuin is in 2019 toegekend. De leergemeenschap start in 2020.

Recente rapportages van de onderwijsinspectie schetsen een somber beeld van de ontwikkeling van kansengelijkheid in het Nederlandse onderwijs (Onderwijsinspectie, 2016; 2019). Ook in het kunst- en cultuuronderwijs is het belangrijk dat wordt erkend dat uitsluitingsmechanismen de bestrijding van achterstanden belemmeren en moet er onderzocht worden op welke manier kunstonderwijs inclusie van alle leerlingen kan bevorderen, in plaats van alleen het talent van enkelen te erkennen (Adams & Owens, 2015; Hoekstra, 2018). Aansluitend op deze problematiek, heeft Mocca het initiatief genomen om in Amsterdam een leergemeenschap te organiseren met deelnemers uit zowel het Amsterdamse onderwijs als de hoofdstedelijke culturele instellingen, met het doel om gezamenlijk maatschappelijke thema's te agenderen en te onderzoeken.

Binnen de leergemeenschap is verkennend onderzoek gedaan naar zelfgekozen deelonderwerpen binnen het thema kansengelijkheid. De bevindingen zijn gerapporteerd en met de deelnemers en Mocca gedeeld.

Deze leergemeenschap is door Mocca en het lectoraat Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) onderzocht in een gezamenlijke opdracht aan de onderzoeker Marike Hoekstra. Het evaluatieonderzoek is voor Mocca relevant, omdat in de leergemeenschap een voor Mocca nieuwe methodiek wordt toegepast. (Een volledige rapportage van het onderzoek van Marike Hoekstra van de AHK staat op www.mocca.amsterdam).

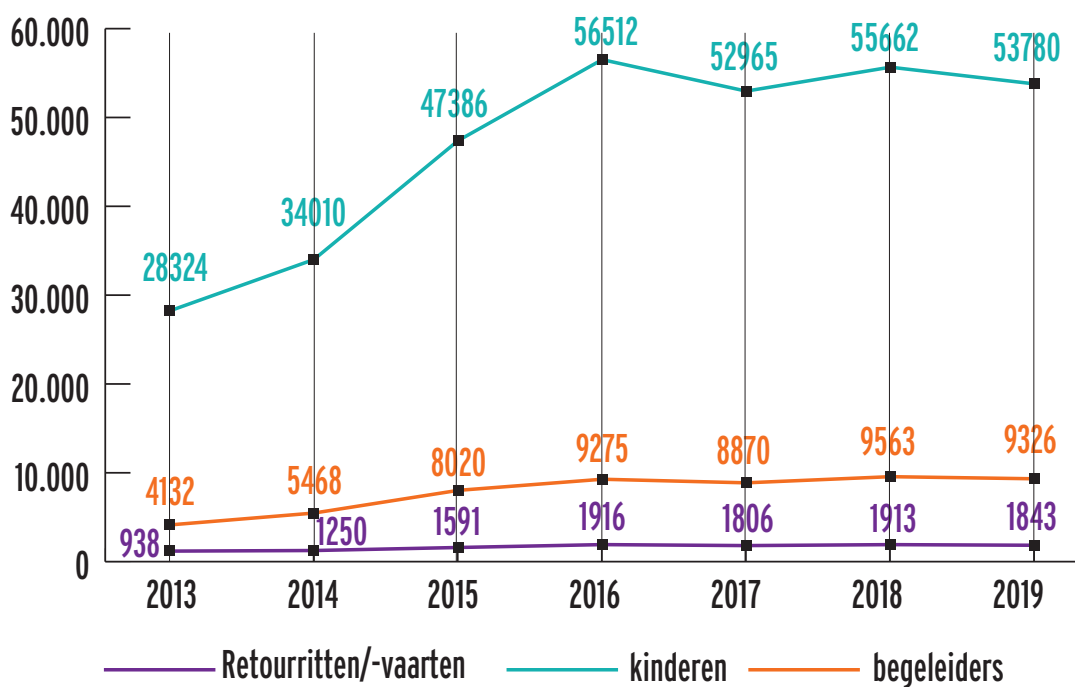


Meetup speciaal onderwijs, MoccaAcademie

Cultuurbus

De Cultuurbus en -boot, is een door de gemeente gefinancierd programma dat door Mocca wordt uitgevoerd. Jaarlijks worden bijna tweeduizend busritten naar ruim zestig culturele locaties gereden. Door goed gebruik van de digitalisering van eigen data in Salesforce is het gebruik van de Cultuurbus tot op schoolniveau geanalyseerd. Sommige scholen vragen om meer ritten dan het hun toegewezen aantal, andere scholen komen niet toe aan het maximale aantal. Het onderzoek levert inzicht in het gebruik van de Cultuurbus in samenhang

met leerlijnen en schoolbeleid, onderwijsinspectierapporten, aantallen leerlingen en leerkrachten en voucherbeheerbestedingen. Ook de tijdduur van de ritten is geanalyseerd samen met de vervoerders. Gemeentelijke ingrepen in verkeersstromen en een strenger beleid voor touringcars zorgen voor files en daarmee voor langere reistijden en langere looproutes voor leerlingen. Samen met een van de vervoerders is Mocca met een onderzoek begonnen naar de inzet van kleinere elektrische bussen.



Voortgang Cultuurbus en -boot Amsterdam, 2013-2019

Vooruitblik 2020

Het culturele veld is in beweging, dat merk je. De code inclusie en culturele diversiteit weegt zwaar voor de komende landelijke en lokale subsidieperiode. Culturele partijen zoeken nieuwe allianties en gaan die aan met instellingen of makers met een sterk cultureel divers profiel. Inclusie is meer dan culturele achtergrond. Het gaat over toegankelijkheid, kansengelijkheid en programma's voor alle kinderen: in speciaal onderwijs, regulier onderwijs en voor langdurige zieke kinderen. Die brede invulling van de code inclusie en culturele diversiteit krijgt de nadruk in alle bijeenkomsten die Mocca organiseert.

Wat je ook merkt is dat er echte, hechte samenwerking met scholen wordt gezocht, en die krijgt voorrang boven het oppervlakkig bereiken van zo veel mogelijk scholen. Die vaste samenwerking is ook een wens van de scholen, wat duidelijk bleek in de stedelijke verkenningen over cultuureducatie.

Met de Brede Regeling Combinatiefuncties 2019 doet de gemeente een belangrijke handreiking voor die hechte samenwerking. Vanaf 2021 zorgen dertig cultuurcoaches in Amsterdam voor verankering van inclusieve cultuureducatie door ervoor te zorgen dat er cultuurlessen worden gegeven op scholen, dat kinderen culturele locaties bezoeken en dat er aansluiting wordt gezocht bij cultuurparticipatie in het naschoolse en buitenschoolse domein. De coaches zijn zowel aan culturele instellingen als aan scholen verbonden. Door te kiezen voor coaches met een lesbevoegdheid kunnen de coaches zelfstandig lessen geven en zo een deel van het lerarentekort opvangen.

Om op zo kort mogelijke termijn de werkdruk in het onderwijs te verminderen en een werkwijze te ontwikkelen met scholen en culturele partners, wordt in 2020 al een pilot uitgevoerd.

Mocca adviseert de gemeente en het Amsterdams Fonds voor de Kunst over de opzet en uitvoering van de pilot. In de pilotfase werken de coaches nauw met Mocca en de scholen samen en komen zij maandelijks met Mocca bijeen voor uitwisseling en kennisverbreiding. Voor de adviseurs van Mocca betekent dit dat zij een nieuwe rol moeten aannemen en dat hun taken veranderen.



Workshop tijdens congres Cultuureducatie in Amsterdam, de Kunst van Techniek

Prestatieverantwoording

Kengetallen

De Cultuurbus en Cultuurboot van Mocca vervoerden het afgelopen jaar **53.780** leerlingen en **9326** begeleiders voor **1843** bezoeken aan **62** podia, musea en andere culturele instellingen. Er maakten **233** scholen gebruik van het vervoer. De Cultuurboot werd **57** keer geboekt voor **25** reguliere vaarten en voor **32** vaarten voor het programma Wereldgrachten van het Stadsarchief.

In 2019 is een Mocca-begeleider met **62** Cultuurbusritten meegereisd om met ouders en leerkrachten in gesprek te gaan over cultuureducatie. Mocca is namens de gemeente uitvoerder van de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Dankzij die regeling namen tot en met eind 2019, **116** scholen deel aan CmK-LeerlijnenLabs met **circa 69** culturele partners. Er is ruimte voor een totaal van **120** scholen tot en met voorjaar 2021.

Per ultimo 2019 heeft **81%** van de basisscholen twee doorgaande leerlijnen, **200** van de in totaal **248** basisscholen. De duo teams van adviseurs voerden in persoon circa **170** adviesgesprekken met 200 po-scholen. Met **172** po- en vo-scholen waren ruim **550** andere persoonlijke contactmomenten, naast de overige **1500** contactmomenten, bestaand uit enquêtes, telefoongesprekken, mailuitwisselingen, en andere digitale berichten.

Er hebben zich in totaal **37** nieuwe instellingen aangemeld op de cultuurdatabase van de Mocca-website. Het aantal instellingen steeg hierdoor van **846** naar **883**.

Mocca gaat uit van 248 basisscholen als werkgebied in 2019. Er is ten opzichte van 2018 een lichte daling in het percentage leerlijnen te zien, maar het ligt nog steeds boven het streefpercentage van 80%. De start van het schooljaar 2019-2020 was ook de start van nieuwe scholen, tegelijk zijn er scholen samengevoegd, er zijn scholen gesloten en dependances aan scholen toegevoegd. Het aantal scholen is daardoor van maand tot maand geen statisch gegeven. Dit resulteert in lichte schommelingen in het percentage per rapportage. Dependances van scholen die separaat leerlijnen ontwikkelen zijn niet als een aparte school meegewogen. Als dat wel wordt gedaan levert dat een hoger aantal scholen op en een hoger aantal leerlijnen. Scholen die zijn opgeheven zijn niet in het totaal meegenomen, ook al hadden ze leerlijnen ontwikkeld. Door het samenvoegen van meerdere disciplines in één leerlijn staat het hebben van aparte leerlijnen onder druk.

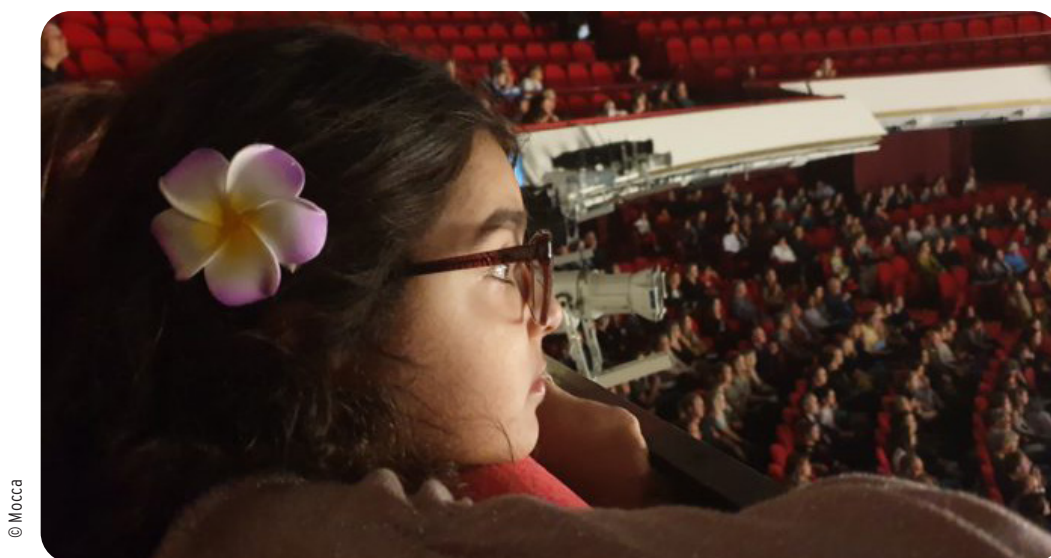
- Met 81% scholen met twee leerlijnen per eind 2018 is de doelstelling van het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie, 80% scholen met twee leerlijnen, gerealiseerd.

De MoccaAcademie organiseerde in totaal **33** bijeenkomsten, trainingen en cursussen voor het basis- speciaal- en voortgezet onderwijs en trok daarmee ruim **1637** bezoekers. Door Met Mocca naar Cultuur bezochten **125** leerkrachten en schooldirecteuren vier culturele evenementen. In de Mocca Maand van de Cultuureducatie waren er **vier** bijeenkomsten, waaronder het congres De Kunst van Techniek en de Staat van Cultuureducatie tijdens een onderwijsfeest in samenwerking met het NEMO. **28** Cursisten namen deel aan twee ICC-cursussen. Samen met de Hogeschool Utrecht is aan **twintig** leerkrachten de tweejarige post-hbo-opleiding Cultuurbegeleider gegeven.

In 2019 is met **16** schoolbesturen **23** gesprekken gevoerd door een vast contactpersoon binnen het Mocca-team. Daar zijn nieuwe samenwerkingen en schoolbrede deskundigheidsbevorderingsbijeenkomsten uit voortgekomen.

In voorjaar 2019 is een leergemeenschap 'kansgelijkheid' afgerond, waarin **zes** duo's van schooldirecteuren en educatiemedewerkers van culturele instellingen gezamenlijk het onderwerp 'kansgelijkheid' onderzoeken. Facebook had **1284** 'Vind ik leuk's' en **1424** volgers, Twitter had **1271** volgers. Nieuw in 2019 zijn Instagram met **160** volgers en LinkedIn met **169** volgers.

- Mocca heeft onder meer de taak om **80%** van de basisscholen te adviseren bij een de opzet van leerlijnen, om alliantievorming te stimuleren, onderwijs en cultuur bijeen te brengen en minimaal **40.000** leerlingen te vervoeren met de Cultuurbus en de Cultuurboot. Deze en andere prestatieafspraken voor 2019 zijn ruimschoots behaald.



Cultuurblogger Naniki, Nationale Opera en Ballet

Financieel resultaat

De meerjarenbegroting voor de periode 2017-2020 voorziet in het laten afvloeien van personeel en het onttrekken van gelden aan reserves en eerder ontvangen subsidies om de begroting sluitend te krijgen. Voor het laten afvloeien van personeel is een reserve voor frictiekosten gevormd. Om de terugloop in formatie te dekken is het werk anders ingericht en zijn taken neergelegd bij tijdelijke, jonge medewerkers die flexibel kunnen worden ingezet. In 2019 laat de verandering in het personeelsbestand het gewenste effect zien. Loonkosten zijn verlaagd. Het bedrag dat is opgenomen in de post Cultuureducatie met Kwaliteit is bestemd voor de activiteitenlasten in het kader van Leerlijnen(Labs). Daarnaast worden in het kader van deze regeling diverse personele en

materiële lasten ingezet. Jaarlijks worden deze lasten op basis van de werkelijke inzet ervan aan de post Cultuureducatie met Kwaliteit toegerekend. Mocca biedt het onderwijs en culturele instellingen gratis adviezen over cultuuronderwijs en inzicht in cultuureducatief aanbod. Voor het adviseren van partijen buiten Amsterdam en het geven van scholing buiten de stad vraagt zij wel een vergoeding, alsook voor een deel van het scholingsaanbod van de MoccaAcademie. Het geven

van adviezen en scholing is in 2019 uitgebreid. Er waren extra inkomsten door de inflatiecorrectie op de subsidie, door de activiteiten van de MoccaAcademie en door enkele lezingen en presentaties van Mocca binnen en buiten Nederland. Toen de begroting werd gemaakt waren deze additionele inkomsten en de inflatiecorrectie op het subsidiebedrag niet voorzien. De Cultuurbus en Cultuurboot Amsterdam is een van de projecten die Mocca uitvoert. De kosten voor de coördinatie en de financiële afhandeling van de busritten en schoolvaarten zijn toegenomen. De additionele inkomsten en de besparingen op loonkosten zorgden voor een positief resultaat over 2019.



© Ada Nieuwendijk

Congres Cultuureducatie in Amsterdam, de Kunst van Techniek

Risicoanalyse

Voor de dekking van haar begroting is Mocca afhankelijk van subsidies. Deze subsidies zijn gerelateerd aan de activiteiten en de taken van de organisatie: het adviseren en stimuleren van cultuuronderwijs in Amsterdam. Voor de periode 2017-2020 heeft de gemeente Amsterdam Mocca daarvoor subsidie toegekend. Naast de subsidiegelden investeert Mocca een deel van haar reserves in de werkzaamheden.

Tot nu toe zijn de liquiditeit en reserves voldoende voor een gezonde bedrijfsvoering.

Zoals beschreven in het beleidsplan 2017-2020 voert de organisatie tot en met 2020 diverse aanpassingen en verbeteringen door, waaronder het terugbrengen van de vaste en tijdelijke personeelsformatie naar circa 9 fte. Tegelijk blijkt dat de veelheid aan taken en opdrachten niet kan worden uitgevoerd zonder de inzet van freelancemedewerkers. De komst van jongere werknemers heeft gezorgd voor energie en innovatie. Binnen een platte organisatie als Mocca zijn de doorgroeimogelijkheden in functie en salaris voor jonge werknemers echter beperkt. De vraag is hoe Mocca deze nieuwe werknemers minimaal twee jaar kan behouden. Ook vraagt de samenwerking van werknemers in dienst en werknemers met een zzp-opdracht om duidelijke structuren en om extra aandacht voor personeel dat al voor de reorganisatie in dienst was.

De nieuwe richtlijnen voor het betalen volgens de Code Fair Practice en de nieuwe WAB-richtlijnen zorgen voor een verhoging van de personeelskosten per 2020. Voor 2020 kan deze verhoging worden opgevangen door gelden te onttrekken aan de algemene reserve. Voor een drietal personeelsleden gold ten tijde van hun indiensttreding de in 2005 geldende CAO Cultuureducatie. Die CAO is vervangen voor de CAO Kunsteducatie. Personeel dat later in dienst kwam viel niet onder deze CAO. Om ook voor hen uit te gaan van de Code Fair Practice worden alle personeelsleden vanaf 2019 volgens de CAO beloond. De algemene toepassing van de CAO heeft een kostenverhogend effect op de personeelskosten, mede omdat medewerkers met freelance opdrachten in 2020 versneld een baan wordt aangeboden. Zonder een hogere subsidie vanaf 2021 zou opnieuw personeel moeten afvloeien of zouden taken moeten worden afgestoten. Voor het nieuwe beleidsplan wordt de verhoging van de personeelskosten onderdeel van de subsidieaanvraag.



© Mocca

Culturblogger Naniki, theater De Krakeling

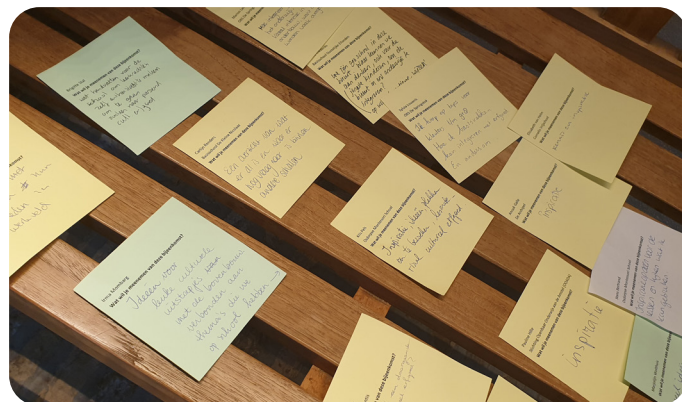
Personeel en bedrijfsvoering

Mocca is in de kern een relatief kleine en flexibele organisatie die op projectbasis werkt.

Het personeelsbestand van Mocca fluctueerde in 2019 tussen acht en tien medewerkers in vaste en tijdelijke dienst voor een totaal van circa 9 fte. Daarbinnen zijn drie medewerkers sinds de start van Mocca in 2005/6 in dienst. Er is nauwelijks ziekteverzuim in het team. Wel was de directeur enige tijd ziek. De opdracht aan Mocca voor de periode 2017-2020 bracht een verzwaring van taken met zich mee en een verlaging van de subsidie. De personeelsreorganisatie die in 2017 is ingezet om die taakverzwaring en subsidieverlaging op te vangen is in 2019 afgerond. Personeelsleden die sinds de start in dienst waren, zijn zonder gedwongen ontslagen naar andere werkgevers doorgestroomd. Tijdelijke contracten zijn niet verlengd. Er zijn enkele jongere parttime en ZZP-werknemers aangetrokken, en de leeftijdsopbouw en culturele diversiteit van het team zijn beter in balans gebracht.

Mocca is penvoerder voor de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuureducatie. De manager Cultuur en Resultaat is het aanspreekpunt voor de regeling en draagt zorg voor de aanvraag en de verantwoordingen.

Voor de begeleiding van de Cultuureducatie met Kwaliteit-LeerlijnenLabs zijn tandems van elk een adviseur en een duo adviseur samengesteld voor de advisering van scholen en het culturele veld. De duo adviseurs zijn zelfstandigen. Regelmatig komen eerdere stagiaires van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) van de Hogeschool van Amsterdam en van opleidingen aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten in hun laatste jaar of na hun afstuderen bij Mocca werken. Zo ook in 2019. Dat doen ze parttime en vaak als zelfstandigen, omdat ze ook voor andere opdrachtgevers aan de slag gaan. Deze groep werknemers is van grote waarde voor de opzet en uitvoering van de vele



© Ada Nieuwendijk

Workshop tijdens congres Cultuureducatie in Amsterdam, de Kunst van Techniek

bijeenkomsten die Mocca voor het veld organiseert.

Voor de afhandeling van de boekingen van de Cultuurbus en de Cultuurboot is in 2019 een tweede medewerker aange trokken. De Cultuurbus is hierdoor dagelijks van 08.15 uur tot 18.00 uur bereikbaar.

Voor communicatie, tekstredactie en financiën wordt gebruik gemaakt van vaste freelancers. Mocca doet regelmatig een beroep op vrijwilligers en heeft in 2019 een herintrede werknemer via een proefplaatsing in dienst genomen. De financiële administratie en loonadministratie zijn ondergebracht bij een administratiekantoor. Salesforce, een crm-systeem, is het afgelopen jaar in alle digitale werkprocessen doorgevoerd. De 33 bijeenkomsten van de MoccaAcademie, zoals meetups, scholing, cursussen en Met Mocca Naar Cultuur, maar ook het benaderen van ouders tijdens de Cultuurbusritten en de aanwezigheid bij informatiemarkten, vragen om een flinke personeelsinzet. Om de kwaliteit en continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen is een verschuiving nodig waarbij enkele freelancers met een tijdelijke opdracht onderdeel worden van het team. Mocca is associate lid van de Cultuurconnectie, overlegt regelmatig met landelijke cultuureducatie advies instellingen en heeft een nauwe samenwerking met de kenniscentra voor cultuureducatie in Den Haag en Rotterdam.

Verslag van de Raad van Toezicht

Als Raad van Toezicht hebben wij in 2019 samen met directie-bestuur verschillende positieve stappen gezet richting een nog betere en professionelere governance binnen Mocca. De raad is uitgebreid met twee leden, die een complementaire kennis en ervaring mee hebben gebracht. De Raad van Toezicht, die momenteel uit vijf leden inclusief de voorzitter bestaat, is divers samengesteld en er is een brede kennis en ervaring beschikbaar. Het aanscherpen van onze governance aan de hand van de Governance Code Cultuur, een traject dat wij in 2018 hebben ingezet, is grotendeels afgerond.

Daaruit is o.a. Een Mocca Code voortgekomen, waarin staat beschreven hoe wij de governance binnen Mocca invulling geven en toepassen. Gedurende het jaar is er vier keer vergaderd, waarbij o.a. de financiële voortgang, bedrijfsvoering en andere relevante aandachtspunten aan bod zijn gekomen. Onze toezichthoudende rol en taken hebben wij mede hierdoor goed kunnen vervullen. Daarnaast zijn wij als Raad van Toezicht betrokken geweest bij de uitwerking van het beleidsplan 2021-2024 en hebben daarvoor input kunnen leveren.

Trots zijn wij op de in 2019 geboekte resultaten en voortgang en kijken met enthousiasme en zelfvertrouwen uit naar 2020 en verder.

Namens de gehele raad van toezicht,

Sewan Mumcuyan
Voorzitter



© Ada Nieuwendijk

Cultuureducatie-netwerkmarkt voor cultuur en onderwijs

Governance Code Cultuur

Mocca hanteert de Governance Code Cultuur en volgt de acht principes van de code.

Mocca is een stichting. In navolging van de statuten is er een directeur- bestuurder en een Raad van Toezicht (RvT). De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur-bestuurder en de RvT zijn vastgelegd in de statuten van de stichting. De RvT heeft een toezichthoudende rol, de dagelijkse leiding is in handen van de directeur-bestuurder.

De RvT streeft naar een balans in leeftijd, geslacht, kennis en culturele achtergrond van de leden. Die balans is aanwezig bij de huidige leden. De RvT bestaat statutair uit ten minste drie leden. De leden komen uit diverse sectoren in de samenleving, het bedrijfsleven, het onderwijs en de culturele sector. De leden hebben een netwerk binnen en zijn deskundig op een of meer werkterreinen van de stichting. De RvT heeft affiniteit met de maatschappelijke taken en de opdracht van de stichting, heeft kennis van en ervaring met politieke en bestuurlijke besluitvormingsprocessen, heeft strategisch inzicht, en heeft financiële kennis. De RvT heeft minimaal eens per jaar informele gesprekken met het personeel. Het team kent de leden, en de leden kennen het team.

Voor de personeelszaken is er een externe HR-adviseur, die ook als vertrouwenspersoon door het personeel kan worden ingeschakeld. De CAO wordt toegepast voor directie en personeel.

Volgens de statuten worden de leden van de RvT voor vier jaar benoemd, en kunnen zij één keer voor een tweede periode van vier jaar worden herbenoemd. Dit is vastgelegd in een rooster van aftreden. Eind 2018 trad de vorige voorzitter, Carlo Pedroli, af na het vervullen van twee termijn. De nieuwe

voorzitter, Sewan Mumcuyan, was al eerder toegetreden als lid van de RvT, met het oogmerk het voorzitterschap over te nemen. In 2019 heeft de RvT met Binoq-Atana, een in cultu-rele inclusie gespecialiseerd bedrijf, naar twee nieuwe leden gezocht. Deze zoektocht heeft tot twee kundige nieuwe leden geleid. De RvT is alert op belangenverstrengeling.

De RvT houdt toezicht op het functioneren van de bestuurder. Daarvoor spreekt een commissie van twee leden van de RvT één keer per jaar met de bestuurder over haar functioneren. Dit gesprek heeft in 2019 niet plaatsgevonden, de directeur was enige tijd ziek. Het gesprek wordt doorgeschoven naar begin 2020. De penningmeester overlegt met de accountant en rapporteert aan de voorzitter en de andere leden.

De bestuurder overlegt regelmatig met de voorzitter van de RvT over actuele ontwikkelingen. Minimaal driemaal per jaar vergaderen de RvT en de bestuurder aan de hand van een jaaragenda en bespreken zij actuele ontwikkelingen. Eenmaal per jaar is er een zelfevaluatie van de leden. In 2019 heeft de RvT viermaal vergaderd.

Na in 2018 een professionaliseringstraject te hebben doorlopen is een Mocca Code opgesteld, aan de hand waarvan de Raad van Toezicht haar functioneren toelicht. De Mocca Code is sinds dit jaar op de Moccawebsite in te zien en te downloaden. Op de website is de informatie over de leden, hun functies en de samenstelling van de Raad van toezicht te vinden, alsook het rooster van aftreden en het jaarverslag.

Directeur-bestuurder drs. Peggy Brandon

Raad van Toezicht

Mocca heeft een bestuursmodel met een directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit de volgende leden:

- Sewan Mumcuyan, directeur-bestuurder PRINS27 | voorzitter
- Wijnand Mirandolle, partner Smeerolie Interim en Advies | Penningmeester
- Chantelle Rodgers, directeur Music Matters
- Vera Arents, lid MT en teamleider Montessoriafd. Asvoschool
- Elly Loman, rector Hyperion Lyceum

De leden van de raad van toezicht krijgen een onkostenvergoeding voor hun toezichthouderschap. Mocca volgt de Cultural Governance Code en de Code Diversiteit en Inclusie.



Code Diversiteit & Inclusie

Een van de kernwaarden van het Amsterdamse onderwijs is het streven naar gelijke kansen voor iedereen. Ook voor Mocca is dat een kernwaarde. De Code Diversiteit & Inclusie geeft concrete handreikingen om gelijke behandeling, gelijke kansen en culturele diversiteit structureel in publiek gefinancierde culturele instellingen te verankeren. Hij is opgebouwd rond de onderwerpen programma, publiek, personeel en partners.



© Ada Nieuwendijk

Ecoline workshop door Mylo Freeman, illustrator, in OBA bij boekpresentatie 'De Leukste Les'

Personeel

Hoe staan we ervoor?

Het personeelsbeleid van Mocca is gericht op een gedifferentieerde samenstelling in gender, diversiteit, leeftijd, achtergrond en ervaring, en het personeel is nadrukkelijk een afspiegeling van de hele stad.

Het percentage medewerkers, met inbegrip van het MT en zzp'ers met een cultureel diverse achtergrond, is ruim 40%. Mocca heeft een goede balans in genders.

Het percentage jonge medewerkers tot 30 jaar is circa 30 procent, het percentage boven de 50 jaar is 40 procent.

De medewerkers zijn mbo-, hbo- en universitair geschoold en enkele medewerkers zijn geworven via organisaties die bemiddelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.



© Ada Nieuwendijk

Workshop Techniek, congres Cultuureducatie in Amsterdam, de Kunst van Techniek

Dit kan beter!

We blijven de samenstelling van het team monitoren. De diversiteit is goed geborgd, maar de samenstelling van het adviseursteam is een punt van aandacht. Het adviseursteam is divers in leeftijd en geslacht, maar nog niet voldoende cultureel divers. Bij een vacature zoeken we bewust naar een adviseur die bijdraagt aan inclusie. De interculturele gevoeligheid van het team kan beter en die deskundigheid gaan we door trainingen in 2020 en de jaren daarna vergroten.

Programma

Hoe voeren we het uit?

In alle activiteiten van Mocca zijn inclusie en diversiteit een vanzelfsprekend onderdeel.

Het team adviseert scholen over culturele partners die zich specialiseren in wereldmuziek, culturele diversiteit en intercultureel onderwijs en bereikt bijna 95% van het basisonderwijs en circa 50% van het voortgezet onderwijs.

Op de netwerkbijeenkomsten en de culturele evenementen waarvoor Met Mocca naar Cultuur het werkveld uitnodigt, zijn thema's als diversiteit en inclusie steeds een natuurlijk onderdeel van de inhoud en de uitvoering.

De sprekers en workshopgevers op bijeenkomsten zijn steeds een mix van de inwoners van Amsterdam. Ook hier is inclusie een leidend principe bij het benaderen van sprekers en optredens.

Scholen in het speciaal onderwijs krijgen een eigen aanpak en programma.



© Mocca

Meetup voor cultuur- en onderwijsveld, MoccaAcademie

Mocca heeft deelgenomen aan een Europees traject om makers en cultuurmanagers te trainen in intercultureel werken en in de sensitieve houding die daarvoor nodig is.

Dit kan beter!

Voor de advisering aan scholen maken we vanaf 2020 nog beter gebruik van de best practices van andere scholen. Het project dat De Werkelijkheid op de Olympiaschool heeft uitgevoerd is daar een goed voorbeeld van. Deze en andere voorbeelden maken we overdraagbaar.

Scholen worden meer bevraagd hoe diversiteit en inclusie in de eigen school wordt benaderd en wat de adviesvraag aan Mocca is.

De handreikingen van het Europees traject om makers en cultuurmanagers te trainen in intercultureel werken worden structureel onderdeel van het programma van de Mocca Academie.

Publiek**Wie bereiken we?**

De focus van de werkzaamheden van Mocca is nadrukkelijk gericht op Amsterdam.

Mocca adviseert aan scholen en organisaties in Amsterdam en daarnaast geeft zij ook adviezen aan zusterorganisaties door heel Nederland, waarmee zij ook van gedachte wisselt. Zo bereikt Mocca naast Amsterdam ook andere steden en provincies. Jaarlijks wordt Mocca enkele malen bezocht door buitenlandse delegaties. In 2019 is de directeur-bestuurder uitgenodigd om in Istanbul en Praag de werkwijze van Mocca te presenteren.

In Amsterdam bereikt Mocca een grote groep mensen die in onderwijs en cultuur werkzaam zijn: kunstvakdocenten, hoofden educatie, kunstenaars, cultuureducators, groepsleerkrachten, ICC'ers, directeuren en medewerkers van schoolbesturen. Er is een adviesrelatie met ruim 90% van de basisscholen en met een groot deel van de cultuur instellingen.

Het lerarencorps op Amsterdamse scholen, de medewerkers in het culturele veld en de leden van schoolbesturen zijn vaak niet cultureel divers.

Doordat Mocca persoonlijk adviezen geeft, komt zij op bijna alle Amsterdamse scholen. Ook met het project de Cultuurbus en -boot bereikt zij veel groepen waaronder ouders en groepsleerkrachten. Het advieswerk en het cultuurvervoer hebben direct effect op een groot en divers publiek: bijna alle kinderen van Amsterdam.

Dit kan beter!

Mocca gaat zich de komende periode inzetten om meer ouders met een migratieachtergrond te bereiken en meer cultureel diverse kunstenaars die in educatie werken of willen werken. Mocca werkt een plan uit met richtlijnen voor het geven van adviezen en zij maakt inzichtelijk wat zij kan verbeteren.

Partners**Met wie trekken we op?**

Mocca heeft allianties gesmeed met theater- en dansinstellingen en met erfgoedinstellingen in Amsterdam. Daarnaast is er regelmatig contact met andere allianties zoals de Amsterdamse Muziek Alliantie (AMA). De allianties hebben geen merkbaar cultureel divers personeelsbeleid.

Mocca zoekt bewust samenwerkingen met organisaties met cultureel diverse programma's, kunstenaars en musici, zoals met De Werkelijkheid, Urban Myth, ROSE stories, De Krakeling, ICK, Toneelmakerij, Aslan Muziekcentrum, Podium Mozaïek, Margot Zwier en andere instellingen met inclusief aanbod.

Voor het aanbod van Met Mocca naar Cultuur, een maandelijks evenement waarvoor Mocca medewerkers van scholen en culturele instellingen uitnodigt, zorgt Mocca voor een balans tussen regulier, vernieuwend en cultureel divers aanbod.

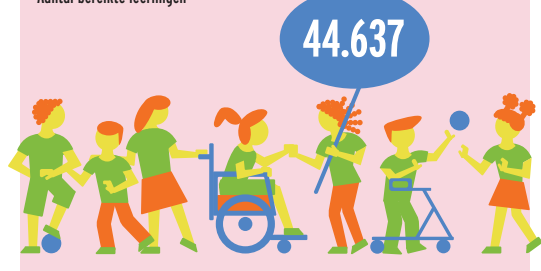
Dit kan beter!

Hoewel Mocca geen invloed heeft op het personeelsbeleid van partnerinstellingen, gaat zij aanbieden om vacatures in haar netwerk te verspreiden. Wisselende externe kunstenaars en educatiespecialisten met een breed netwerk gaan het eigen beleid van Mocca om steeds een balans van regulier, vernieuwend en cultureel divers aanbod te tonen, scherper monitoren.

Leerlijnen Basispakket
248 Basisscholen Amsterdam



Aantal bereikte leerlingen



Met Mocca naar Cultuur



MoccaAcademie



Mocca Cultuurbus/boot Amsterdam



Cultuureducatie in Amsterdam in enkele getallen

2019



Voucherbeheer Top 20 bestedingen schooljaar 2018-2019



Cultuureducatie met Kwaliteit



Leergemeenschap kanselijkheid



Getallen bij benadering. Afwijkingen voorbehouden.

Top 20 instellingen

Theater De Krakerling	4454	130
Hermitage	4402	135
Rijksmuseum	3850	148
Concertgebouw	3790	120
Tropenmuseum	3615	140
Scheepvaartmuseum	3563	132
Muziekgebouw aan 't IJ	2673	76
Ned. Philharmonisch Orkest	2359	68
Van Gogh Museum	2315	96
NEMO Science Museum	2206	71
Stedelijk Museum	1750	69
Nationale Opera & Ballet	1619	52
ITA	1608	53
OBA	1415	46
Veerdienst Amsterdam/Muiderslot	1332	42
Amsterdam Museum	1314	54
EYE/Filmmuseum	929	33
Verzetsmuseum	869	34
DeLaMar Theater	862	21
Museum Willet-Holthuysen	844	36

Kinderen Aantal ritten

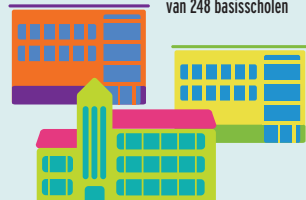
4454	130
4402	135
3850	148
3790	120
3615	140
3563	132
2673	76
2359	68
2315	96
2206	71
1750	69
1619	52
1608	53
1415	46
1332	42
1314	54
929	33
869	34
862	21
844	36



Deelnemende scholen

233

van 248 basisscholen



Totaal aantal instellingen

62



Aantal leerlingen

53.780



Aantal leerkrachten/begeleiders/ouders

9.326



Aantal vervoersbedrijven

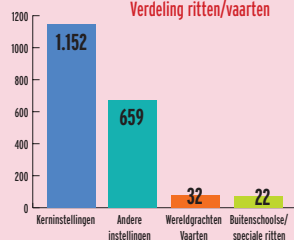
8



www.cultuurbootamsterdam.nl

Getallen bij benadering. Afwijkingen voorbehouden.

Verdeling ritten/vaarten





EXPERTISECENTRUM CULTUURONDERWIJS

Baarsjesweg 224 1058 AA Amsterdam

T 020 - 620 9567 | info@mocca-amsterdam.nl

www.mocca.amsterdam